

46.359

KÖNYVTÁRI

híradó

július 1967 augusztus

GONDOLATOK AZ ALKOTMÁNY ÜNNEPÉN

A mult rendszer államférfiai, vezetői előszeretettel hivatkoztak a régi, az ezer éves alkotmányra. Amire ők utaltak, az nem volt kapcsolatban István király – a maga korában igen haladó, – Európa történelmi fordulójához igazodó reálpolitikájával. Ez a széleslátókörű állampolitika egy adott történelmi pillanatban éppen a fejlődést, az átalakulást segítette. Viszont az uri Magyarország vezetői, amikor "ezeréves" alkotmányra hivatkoztak, olyan alapra utaltak, amelyet Európa nagy részében már évszázaddal, sőt évszázadokkal haladott túl az idő. A feudalizmus megcsontosodott maradványait óvta már a polgári haladással szemben is.

Sokszor leirtuk, hogy a mi alkotmányunk a dolgozó emberé. Mindazoké a millióké, akik Európa új történelmi fordulóján az ország gazdái lettek. Gyors, forradalmi átalakulások jogi formáit rögzíti az egész nép számára. Ebből a közösségi jogi alaphból, mint jó termőföldből érnek kétségbevonhatatlan, – európai viszonylatban is figyelemreméltó – eredményekké erőfeszítéseink.

A TV esti híradójában időről-időre felvillannak: kép a Gyöngyösi Hőerőműről, a pécsi Urányvárosról, új hid, új aluljárók. Hír: 1970-re megnyílik az új budapesti földalatti első szakasza. Új Munka Törvénykönyv lát napvilágot, igazodva az élet gyors változásaihoz. Annyi minden történik körülöttünk, velünk, amit mi, a változások iramában részeseek, észre sem veszünk eléggé.

..... Amit pedig remélünk és várunk: az életbelépő új gazdasági irányítás a fejlődés távlatában erőfeszítéseinket összpontosítja. Fokozódnak kis és nagy közösségek jogai, de felelősségük is mindazért, amit a dolgozó emberek alkotmánya jogilag birtokunkba adott.

..... A mi szűkebb közösségünk birtoka: a könyvtár. Száz és száz-ezer budapesti ember számára a művelődés, a szórakozás szép, varázslatos világa. Felelősségtudattal gazdálkodjunk jól kulturális javainkkal és még inkább igyekezzünk kivívni olvasóink - az emberi világért munkálkodó emberek - bizalmát, megbecsülését, tudatuk fokozatos formálásához adva lelkiismeretes segítséget.

Néhány szovjet szépirodalmi mű olvasói forgal-
máról

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója tiszteletére több könyvtárban elemzik a szovjet szépirodalom népszerűsítésének eredményeit, a művek kölcsönzésének adatait. Alább közöljük a 3-as és a 19-es könyvtár felmérését.

A 3-as könyvtár munkatársai:

Felajánlásunk értelmében március 1-től május 31-ig figyelemmel kísértük a 15 - 45 éves korúak olvasmányait abból a szempontból, hogy ez idő alatt hány szovjet könyvet kölcsönöztek, korosztályok, nem és foglalkozás szerint. Ezenkívül figyeltük azt is, hogy egy olvasó hány alkalommal kölcsönzött szovjet művet. Ez a szempont azért fontos nekünk, mert az utóbbi adatokból kitűnik, hogy könyvajánlásunk megfelelő volt-e. Amelyik olvasó több alkalommal vitt szovjet könyvet, az feltehetően meg volt elégedve a könyvtáros ajánlásával.

Az így kapott kép nem teljesen reális, mert sok diák csak a kötelező irodalmat olvasta el, ezenkívül sokan már április elején megszüntették az olvasást részben az évvégi tanulás, részben a vizsgák miatt. (Érettségi stb.)

Megfigyelésünk kiterjedt arra is, hogy ezek az olvasók melyik írótól hány alkalommal vittek könyvet. Az adatokból megtudtuk, hogy a fiatalok közül igen sokan a kalandos és fantasztikus regényeket kölcsönzik legszívesebben, ennek ellenére az olvasmányok nagyrésze színvonalasabb művekből kerül ki.

Számunkra tanulságos és hasznos volt ez a felmérés, mert nyilvánvalóvá tette: ajánlásunk nem megfelelően öleli fel gazdag szovjet anyagunkat.

Megfigyeléseinket a továbbiak során hasznosítani akarjuk, ezért azt tervezzük, hogy saját magunknak ajánlójegyzéket készítsünk meglévő anyagunkból, ez lehetővé teszi, hogy ne csak pillanatnyi ötlet vezessen bennünket a könyvajánlásban.

A mellékelt kimutatásban az írók szerinti kölcsönzésről közlünk adatokat, mert ezt tekintjük közérdekűnek, figyelemfelkeltőnek.

A megfigyelt időszakban az alábbi írók műveit kölcsönzték az olvasók:

28 alkalommal	Dold Mihajlik
20 alkalommal	Jan
19 alkalommal	Tolsztoj
18 alkalommal	Solohov
15 alkalommal	Babel, Grin
14 alkalommal	Ivanov, Martinov, Szimonov
13 alkalommal	Erenburg, Fjodorov, Gorkij, Ribakov, Siskov, Sztruzackij
12 alkalommal	Csukovszkij
11 alkalommal	Csajkovszkaja, Ilf-Petrov
10 alkalommal	Giljarkovszkij, Ljubimov, Pausztovszkij
9 alkalommal	Ananyev, Ardamatszki, Brjancev, Kaverin, Naszibov, Nyikulkov, Szjomuskin,
8 alkalommal	Jakovlev, Szemjonov, Szergejev, Censzkij, Sztyepanov, Vinogradov,
7 alkalommal	German, Lagin, Panov, Sejnyin, Szoboljev, Zlobin,
6 alkalommal	Berdnik, Berezskov, Fegyin, Kilátó c. elb. gyűjt. Kim, Smelev, Szejfullina
5 alkalommal	Ajtmatov, Bednij, Fagyjev, Kataj, Kazakevics, Morozov, Ovalov.

A 19-es könyvtár munkatársai:

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója közeledtével, 13 szovjet mű forgalmát figyeltük könyvtárunkban.

A kiválasztott könyveket feltűnő helyen, külön válogató polcon helyeztük el. Célunk az volt, hogy a szovjet irodalom iránt általában növeljük az érdeklődést, és a kiválasztott művek olvasóiról részletes adatokat kapjunk. E könyvek kijelölésénél arra törekedtünk, hogy különböző koru és más-más művészeti irányzatot követő írók képviseljék a szovjet irodalmat.

A vizsgálódást figyelőlapokkal valósítottuk meg, amelyeken kölcsönzéskor a - kor, foglalkozás, iskolai végzettség - adatait tüntettük fel.

A figyelés hat hónapig tartott; a kapott adatokat táblázatba foglaltuk. A 13 mű összesen 52 példányban van meg, az összes kölcsönzések száma 170. Egy mű átlagos kölcsönzése 3,2-szeres.

Sor- sz.	M ű v e k	Példány- szám	Összes kölcsönzés	Kölcsönzési átlag.
1.	Baklanov: 1941. júliusa	2	15	7,5
2.	Bondarev: Csend	3	12	4
3.	Erenburg: Emberek, évek, életem	8	20	2,5
4.	Gorkij: Gyermekeveim	3	8	2,7
5.	Jevtusenko: Én szólok, Kuba!	2	6	3
6.	Lavrenyov: A negyvenegyedik	3	15	5

Sőr sz.	M ü v e k	Példány- szám	Összes kölcsonzés	Kölcsonzési átlag
7.	Makarenkó Az új ember kovácsa	3	7	2,3
8.	Mai szovjet líra	4	7	1,8
9.	Mai szovjet elbeszélők	7	27	3,8
10.	Pausztovszkij A haza füstje	2	8	4
11.	Solohov Csendes Don	7	14	2
12.	Szimonov Nem születünk katonának	3	16	5,3
13.	Szolzsenyicin Ivan Gyeniszovics egy napja	5	15	3
	Összesen:	52	170	3,3

A felmérésből tapasztalatként leszűrhetjük, hogy a szovjet irodalom olvasottsága az egyes írók népszerűségétől nagymértékben függ. Különösen kedveltek az újszerű háborús regények és a legújabb irodalmi irányzat fiatal képviselőinek alkotásai.

Általános érvényű következtetést nem vonhatunk le, hiszen csak néhány mű kölcsönzési adatai állnak rendelkezésünkre. Azt azonban megállapíthatjuk, hogy a színvonalas művek fokozott ajánlásával, mind szélesebb olvasóréteget ismertethetünk meg a szovjet irodalom klasszikusaival, és új tehetségeivel.

A fenti időszakban a gyermekrészlegben is regisztráltuk 10 szovjet - 6 szépirodalmi és 4 ismeretterjesztő - mű forgalmát.

A kijelölt könyveket a kiállítási célokra használt könyvbölcső két polcán helyeztük el, felirattal. A gyermekfigyelőkarton adatai tartalmazták az olvasó nemét, iskoláját, osztályát.

A kiemeléssel és az egyéni könyvajánlással az volt a célunk, hogy az olvasók figyelmét a Szovjetunióra irányítsuk a Nagy Októberi Szocialista Forradalom félszázados évfordulója kapcsán.

A kiemelt 10 művet (31 példány) 95 alkalommal kölcsönöztük.

Mit olvastak legtöbben?

Kosztjenkó: Ez történt az Ifju Gárdával	6,5 forg. seb.
Szovjetunió. 550 kérdés. 550 felelet	4 forg. seb.
Ardamatszki: A "Saturnus" nem válaszol	3,7 forg. seb.
Polevoj: Egy igaz ember	3,7 forg. seb.

Elgondolkoztató, hogy a Katajev: Távolban egy fehér viitorla forgási sebessége a legkisebb, (1,2) fél év alatt összesen 9-en olvasták. Ennek okait keresve jutottunk arra a megállapításra, hogy a könyvborító, a könyv külső megjelenése nagymértékben befolyásolja a könyvkiválasztást. E művek mind a 7 példánya régi, kötött s elsikkadt a kiállítás szép kivitelű könyvei között.

A forgalom megoszlása, aszerint, hogy mennyit olvastak a fiúk és mennyit a lányok, csaknem egyforma. A lányok javára az

eltérés csupán annyi, amennyivel többen vannak a könyvtár olvasótáborában. A fiuk közül legtöbben az Ardamatszkijskij könyvet olvasták, a lányok Kosztyenkó. Ez történt az Ifjú Gárdával című művét. Egyformán keresett volt mindkét részből a "Szovjetunió".

Panova könyvét kizárólag lányok kölcsönözték.

A jegyzék segítségével megállapítottuk, hogy az érdeklődés felkeltése az ajánlott művek esetében sikerrel járt.

x x x

A fizikai dolgozók gyermekei a könyvtárban

A párt VIII. kongresszusának határozata szerint: "Egységes szocialista társadalmunk kialakulása és közoktatásunk szocialista fejlődése lehetővé teszi és egyben megköveteli, hogy az iskolai felvételeknél is a jelöltek felkészültsége, rátermettsége, politikai és erkölcsi magatartása legyen a mérce. Nincs szükség többé tanulóifjúságunk származás szerinti kategorizálására. A tehetséges munkás- és parasztfiatalok továbbtanulását - nem szociális korlátozások mechanikus alkalmazásával, hanem a szükséges politikai, anyagi, szociális és nevelési feltételek biztosításával, az oktató és nevelőmunka fejlesztésével kell elérni."

E határozatot közéletünkben élénk vita követte. Voltak aggódók és aggályoskodók. Az elmúlt évek a határozat helyességét és szükségességét bizonyították, de az is nyilvánvalóvá lett, hogy miközben a tanulás jogát és lehetőségét tekintve teljesen egyenlővé vált az ifjúság, a feltételek tekintetében még korántsem egyenlőek. Ezért kell külön segítséget nyújtani a hátrányos helyzetű tanulóknak a hiányos előképzettség felszámolásában, az önálló művelődés igényének ébresztésében. A Művelődésügyi Minisztérium Közoktatási Főosztálya 1964-ben adott utmutatást a segítség tartalmáról és módjáról. Ebben kiemeli: "A művelődési otthonok, könyvtárak saját területükön hasznosan segíthetik a hátrányos helyzetben lévő fiatalok kulturálódását /olvasóvá nevelés, irodalmi színpad, korrepetálás szervezése stb./."

Mindez ideig sok egyéb feladatunk mellett keveset foglalkoztunk e kérdéssel, az utmutatás nem igen jutott el a könyvtárakig. Általában szóltunk a tanulás könyvtári eszközökkel történő támogatásáról, a tájékoztató munka szín-

vonalának emeléséről, a kézikönyvtár, a folyóiratok használatáról, a könyvtári segédeszközök igénybevételenek szorgalmazásáról.

Ha a fiatal olvasókkal való foglalkozás, a művelődési kör szervezése került napirendre, a középiskolákba nem járó munkás és ipari tanuló fiatalokról beszéltünk, irtunk, de nem állítottuk külön figyelem középpontjába a fizikai dolgozók gyermekeit, akik középiskolákba, gimnáziumba kerültek, de akiknek elsősorban a kedvezőtlenebb kulturális viszonyok akadályt jelentenek a tanulásban. Nem gondoltunk arra: az egyenlő művelődési lehetőséggel az előnyös helyzetben lévők jobban tudnak élni, s hogy a társadalom különböző csoportjai a formálisan egyenlő művelődési lehetőséget gyakorlatilag egyenlőtlen mértékben veszik igénybe.

A VIII. kongresszus hangsúlyozta, hogy a nevelők erkölcsi kötelességüknek fogják tartani a munkás és paraszt gyerekekkel való törődést. Ez a könyvtárosok erkölcsi kötelessége is. A közoktatásunk időszerű kérdéseiről szóló tájékoztatóban Lugosy Jenő miniszterhelyettes e kérdés kapcsán kiemelte, hogy a származási kategorizálás megszüntetése utáni években több helyen elhalványult a fizikai dolgozók gyermekeinek iskolázásával, felkészülésével kapcsolatos törődés. A probléma társadalmi jelentőségéhez képest a helyzet egyáltalán nem megnyugtató. A szociális helyzetet egyedül mértéknek tartani egyoldalúság. Viszont kellő jelentőséget kell tulajdonítani a szülők alacsonyfokú iskolai végzettségének. – E kritikai megjegyzéseket mi sem hagyhatjuk figyelmen kívül. A most következő iskolaévben meg kell kísérelnünk, hogy számbavegyük olvasóink körében a fizikai dolgozók gyermekeit, mind az általános iskolásokat, mind a középiskolásokat, s különösen a már gimnáziumban tanulókat.

A több könyvtárban bevezetett pályaválasztási tanácsadás munkáját előzze meg e fiatalok érdeklődésének felkeltése, befolyásolása, felkészülésük tervszerű segítése. A hátrányok és gátlások leküzdésében, amelyek az iskolai tanulás eredményességét csökkentik, a könyvtár sajátos módon segíthet. Különösen ott van lehetőség erre, ahol a hátrány oka a kulturális élmények hiánya. A könyvtárban szerepléshez, sikerélményhez juttathatják az erre szoruló fiatalokat. Mindennek alapja az iskola és a könyvtár élőbb, konkrétabb kapcsolata. A legtöbbit annak a fiatalnak segíthetünk, akire az osztályfőnöke, vagy a szaktanár hívja fel a figyelmet. Ha az osztálylátogatást – amely az általános iskolák tanterve szerint a környezetismereti órák keretében szokásos és amely a középiskolákban is terjed – a könyvtáros és a pedagógus arra is felhasználja, hogy pedagógiai tapasztalataikat kicseréljék, s ha ezt követően is tudnak egymás pedagógiai terveiről, munkájukat összehangolhatják a gyermek érdekében. Kétségtelen, hogy a könyvtárban mindig a legnehezebb a konkrét pedagógiai kontaktus kialakítása. Mégis ez az egyedül járható út. Fel kell tárni, kinek mennyi és milyen segítségre van szüksége ahhoz, hogy az iskolában ne legyen hátrányos helyzetben. Az eddigi olvasótermi tanulás /a 10-es, a 22-es, a 46-os könyvtárban, de máshol is láttunk ilyen/ mellett szervezni kellene a fizikai dolgozók gyermekeinek segítségét a már felszínre került adottság tehetségge szilárdulásáért, akár az adottság, az érdeklődés felszínre kerüléséért, a lemorzsolódás megakadályozásáért. Néhány könyvtárban már megkezdték a számbavételt, s az 1967/68-as tanév meghozhatja a kezdeti sikereket, a jó módszerek kialakítását. Az eddigi számítások szerint /8-as, 15-ös gyerekek, 4-es, 8-as, 9-es és 48-as felnőtt, a 21-es könyvtár és a 28-as gyermekrésze/ az általános és középiskolás olvasók mintegy felének a jótállója fizikai dolgozó.

Hogy közülük kinek, milyen segítségre van szüksége, ezt kell megtudni a most következő tanévben.

Sokéves munka áll előttünk, a kulturális hátrány felszámolása nem rövidlejáratu feladat. Nem kevesebbről van szó, mint arról, hogy a szociális származás szerinti kategorizálás megszüntetését kövesse a kulturális szint szerinti különbség megszüntetése, hogy az egyenlőknek nyujtsunk egyenlő lehetőséget. Ennek érdekében kell az egész társadalom felelősségéből részt vállalnunk.

DOBOS PIROSKA

• • •

A 21-es könyvtár levele

"Dózsa György uti Általános Iskola
Szilágyi Kálmánné igazgató elvtársnőnek,

Budapest
III., Dózsa György ut.

A Fővárosi Szabó Ervin könyvtár 21-es könyvtárának gyermekrészlege az alábbiakban szeretné vázolni az 1967/68-as tanévben elvégzendő közös munkát, az iskola és a könyvtár közötti kapcsolatot.

Az iskola tanulói közül a mai napig 145-en iratkoztak be könyvtárunkba: 103 felső és 42 alsó tagozatos tanuló.

A távolságra, közlekedésre /sinek, országut/ való tekintettel nem tartjuk megoldhatónak a legkisebbek tömeges beiratkozását. Szeretnénk, ha a IV. osztályos tanulók kollektív látogatáson ismernék meg a könyvtárat. Mivel a IV.-esek tantervében szerepel a levél-fogalmazás, levelezés, a gyermekkönyvtáros szeptember végén levélben hiv-

ja meg az osztályt, válaszképpen a tanulók ugyanigy jelzik látogatásuk időpontját. Javasoljuk, hogy a legszellemesebb, legjobban fogalmazott válaszlevelet küldjék el /esetleg közösen fogalmazhatnák/. Ez valószínűleg felkeltené a gyerekek érdeklődését.

A látogatás célja: játékos, vidám formában megismertetni a könyvtárat, az itt található szép- és szakirodalmat.

Az V. - VIII. osztályosokkal is szeretnénk - a szaktanár jelenlétében - osztályonként foglalkozni. Minden osztállyal egy tanévben egyszer. Legalkalmasabb tantárgyak V.-VI. osztályban: történelem, földrajz, VII.-VIII. osztályban: történelem, irodalom. Természetesen a foglalkozásokon nem határoljuk el a tudományágakat egymástól, hiszen az egyes korok irodalmáról, természettudományos fejlődéséről, művészetekről beszélhetünk történelem vagy földrajz órán is. Könyvtárunk fontos célkitűzése, hogy a kézikönyvek, bibliográfiák és katalógusok használatát a gyermekek megtanulják. Ezt csak konkrét feladatokkal érhetjük el. Ezévi tapasztalataink azt mutatták, hogy már az V. osztályosok is megtanulhatják a kézikönyvek biztonságos kezelését, ha a szaktanártól erre ösztönző feladatot kapnak. Példaképpen említhetném: V. osztályosok keresték meg, időrendi sorrendben leírták irodalomkönyvükben szereplő magyar és külföldi írók legfontosabb életrajzi adatait. VIII.-osok szaktanárunktól komoly kutatómunkát kaptak feladatul. Szabadon választott képzőművészeti, építészeti stílust tanulmányoztak, ezen belül külön célkitűzésként szerepelt a történelmi háttér megismerése.

Az 1966/67-es tanévben megjelöltük a VII. osztályosok kölcsönzési tasakjait, figyelemmel kísértük tanulmányi eredményeiket, olvasmányaikat. Érdeklődési körüknek megfelelő szép- és szakirodalmat ajánlottunk, ugyanakkor figyelemmel kísértük pályaválasztási terveiket is,

hogy ebben is segíthessük őket könyveinkkel. Pályaválasztási tanácsadó füzetek egész év folyamán a tanulók és a szülők rendelkezésére állnak.

A következő tanévben a felső tagozatosok tasakjait is színekkel jelöljük meg. Ez sokban segíti az olvasószolgálati munkát, mivel a Tanterv és Utasítás ismeretében gyorsabban, pontosabban javasolhatunk nekik megfelelő szép- és szakirodalmat. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója megünneplésére /Aurórától a Holdrakétáig-mozgalomban/ négy iskola közötti versenyt tervezünk. A versenyfeladatokat szeptemberben küldjük el és megvalósításukhoz a szaktanárok segítségét kérjük. A feladatok kijelölésénél arra törekszünk, hogy minél színesebb, játékosabb formában népszerűsítsük a Szovjetuniót, mélyítsük el a róla tanultakat és nyujtsunk új ismereteket.

A gyermekkönyvtár célkitűzéseivel, terveivel nem terhelni akarjuk az amúgy is nagyon elfoglalt pedagógus elvtársakat, hanem könyveinkkel - a segítség szándékával - kérünk részt a felelősségteljes munkából.

Amennyiben az Igazgató elvtársnő célszerűnek tartja, aug. végére rövid megbeszélést javasolnánk. Ezen részt vennének a csillaghegyi iskolák igazgatói, érdeklődő pedagógusai, a könyvtárvezető és a gyermekkönyvtáros.

Mielőtt azonban az új tanév munkáját elkezdenék, kívánunk az iskola minden dolgozójának és tanulójának nagyon kellemes nyári pihenést.

Budapest, 1967. június 15-én

Sólyom Károlyné
könyvtárvezető

Császár Antalné
gyermekkönyvtáros

[A tanév kezdetére segédanyagot adunk a gyermekkönyvtárosoknak a kis olvasók szervezéséhez és a pedagógus-könyvtáros találkozéhoz. A Kerületi Könyvtárak Osztálya.]

Néhány gondolat az ifjúsággal való foglalkozás problémáiról.

Ebben az esztendőben egy, már 1963. óta igen jól és összefogottan működő "Ifjúsági Klub"-ot vettem át. Ez megkönnyítette kezdeti tevékenységemet, mivel megvoltak a kialakult igények, módszerek és nem utolsósorban olyan összeforrott törzsgárda, akik közül sokan a mai napig aktívan részt vesznek a munkában.

A "Klub" programja változatos volt. Vendégül láttak sok fiatal író és költőt /Moldova György, Simon István, Garai Gábor stb./ tartott előadást kulturális életünk számos kiválósága /Benedek Marcell, Ék Sándor, Rényi Tamás stb./ volt pszichológiai, etikai, vallástörténeti előadás, vita. Erre a már meglévő alapra próbáltam építeni munkámat, azzal az elhatározással, hogy igyekeztem a fiatalok érdeklődését felkelteni a természettudományok iránt is. Erre azért is nagy szükség lenne, mivel a VII. kerületnek ez a része nagyrészt kispolgári beállítottságú, és így a fiatalok jelentős százalékának világnézete - különösen természettudományos vonatkozásban - nem eléggé megalapozott. Ez akkor derül ki, amikor olyan vitákra kerül sor, ahol az állásfoglalást, az elvet magát kell érvekkel bizonyítani (pl. vallástörténet).

Egyelemre méltó, hogy noha számos fiatal jár műszaki és természettudományos képzettséget adó oktatásra - ez olvasmányaikban is tükröződik - felfogásukban is materialisták, a szorosán vett természettudományos előadásokat nem fogadják szívesen, inkább humán műveltségük továbbfejlesztésére vannak igényeik. Céлом azonban nem is a hiányzó ismeretek pótlása volt, hanem a meglévők kiegészítése - és szerintem ez a feladata is.

Ezeket a könyvtárban létrejött csoportokat amúgy sem lehet "Klub"-nak nevezni, hiszen sem összetételükben, sem funkciójukban nem felelnek meg az elnevezésnek, ezért beszélünk inkább "Művelődési Kör"-ökről.

Az eredményes jó munkához feltétlenül tisztában kell lenni a gondokkal és javítani-valókkal is. Ezért azzal a problémával szeretnék bővebben foglalkozni, ami számomra a fiatalokkal való foglalkozás közben a legnagyobb gondot jelenti.

Könyvtárunknak 1600 15-26 éves olvasója van, ennek több mint 6%-a vesz részt aktívan a "Művelődési Kör" munkájában, ami szép eredménynek mondható. Felbontva azonban ez közel sem ilyen egyértelmű.

Szül.év	Ip.tan.	Közép.i.	Főiskola	Dolgozó
1945. előtt				5
1946.	1		2	10
1947.	1		12	14
1948.	1	15	2	3
1949.	1	19		
1950.	1	5		
1951.	2	6		
1952.		3		
Összesen:	7	48	16	32

A statisztika világosan mutatja a teendőt: a VIII. általánost elvégzett fiatalok (főleg ipari tanulók) bekapcsolása az önművelő jellegű tanulásba. Még szembeszökőbb ez a tény, ha összehasonlítjuk a beiratkozott olvasók számának megoszlását az aktív klubtagok összetételével.

Beiratkozott főiskolás	145	ebből a Művelődési Kör tagja	11 %
Beiratkozott középiskolás	590	ebből a Művelődési Kör tagja	8 %
Beiratkozott ipari tanuló	221	ebből a Művelődési Kör tagja	3 %

A Művelődési Körnek 32 dolgozó tagja is van, megjegyzendő azonban, hogy a 32 dolgozó fiatal vagy esti egyetemre jár, vagy más felsőfoku képzésben vesz részt, vagy pedig az érettségi és az egyetemi felvétel közötti időt hidalja át munkával. Bizonyíték erre az is, hogy a dolgozó fiatalok közül 14-en tavaly érettségiztek.

Az ipari tanulók ilyen kis létszámának nálunk számos oka van:

Először is: olvasmányaikban nem olyan igényesek, nincsen annyi irodalommal, könyvvel kapcsolatos problémájuk, mint a szempontból nagyobb követelmények elé állított középiskolásoknak, egyetemistáknak, tehát kölcsönzés közben jobban eltűnnek a könyvtáros szeme elől. Természetesnek mondható tehát, ha a Művelődési Kört szervező könyvtáros elsősorban a kölcsönzésből már jól ismert fiatalokkal beszélget, az ő figyelmüket hívja fel a soron következő összejövetelre. Ha mégis akad ipari tanuló fiatal, aki kedvet érez és érdeklődik is a téma - tehát eljön - akkor adódik a második probléma. A jobban felkészült és szélesebb látókörű fiatalok "lehengerlik" a felkészületlenebbeket, arról nem is szólva, hogy a téma és a színvonal meghatározásakor elsősorban az ő mércéjük a döntő.

Kiderült ez akkor is, amikor egy elég általános témát felölelő előadásra /Politizáló művészet/ meghívtuk a szomszédos Iparitanuló Intézet végzős osztályát. A tanárnő magyar irodalom óra helyett hozta őket át, így aztán azt az időt, amíg az óra tartott volna végig is ülték. Sajnos ahogy megfigyeltem, igen kevesen tudták követni az előadót, bár az, az ismert művekre próbálta példáit építeni /Shakespeare, Zweig, Sartre, Michelangelo/. A vita kezdetével - és a hivatalos óra végeztével - a fiatalok mintegy 90 %-a elment. A néhány érdeklődőbb sem kapcsolódott a beszélgetésbe, hanem az odakészített segédanyagok között nézelődött. /Ezek a könyvtár kézi anyagából kerültek ki: reprodukciók, színművek, versek./

Mindezzel nem azt akarom bizonyítani, hogy nincsenek eredményeink, csupán arra szeretném a figyelmet felhívni, hogy a Művelődési Kör akkor teljesíti igazán a rábízott feladatot, ha nem csupán azoknak a fiataloknak biztosít vitatkozási és továbbképzési fórumot, akik szűkebb vagy bővebb baráti körükben amúgy is foglalkoznának irodalommal, művészetekkel, hanem megpróbálja tömöríteni elsősorban azokat, akik az elég hiányos humán műveltséget adó ipari tanuló intézetekben tanulnak tovább. Építeni a meglévő ismeretanyagukra jó színvonalú előadásokkal, felkelteni érdeklődésüket egy téma alaposabb megismerésére. Az ipari tanulókkal való foglalkozás nem csak elhatározás kérdése. A Művelődési Körökbe való bekapcsolásuk számos problémát vet fel. Elsősorban a színvonal megválasztásának problémáját, hiszen ami ní-
vóban megfelel a kezdőnek, az unalmas a haladónak - a kompromisszum helyes útját megtalálni nagyon nehéz. Helyes lenne két csoportot alakítani, ennek, sajnos, nincsenek meg az objektív feltételei. Áthidaló megoldásnak az én gyakorlatom szerint az a leg-
helyesebb, ha felkészítjük a kevésbé tájékozott fiatalokat. Könyvekkel, személyes beszélgetésekkel már előre tisztázzuk, mit ért és mit nem ért a megvitatásra kerülő anyagból - és ahol látjuk a hiányosságokat, mint könyvtárosok sietünk az olvasó segítségére. Nem kötelező olvasmányként adjuk a könyvet, hanem ajánlott érdekes irodalomként. Ez elég sok energiát felemésztő munka, de előbb-utóbb eredményre vezet.

Az ipari tanuló fiatalok segítségét szolgálja az a tervünk is, amelyhez az Ipari Tanulóintézet tanárait is megnyertük. A következő tanév folyamán egy-egy osztályfőnöki órán ismertetjük a könyvtár lehetőségeit az önképzés segítésére. Nagyon hiányoljuk azonban, éppen az igen fontos világnézeti nevelés szempontjából a KISZ Kerületi szervének segítségét, amellyel a kapcsolatot mindeztideig nem sikerült megnyugtatóan realizálnunk.

A Művelődési Körökkel kapcsolatos problémáimat gondolatéb-

resztőnek és vitaindítóknak szántam, szeretném, ha a többi fiatalokkal foglalkozó könyvtáros is elmondaná jó tapasztalatait, problémáit, hogy közösen és eredményesen tudjuk megoldani ezeket.

Majeronowsky Anna
22-es Könyvtár-Művelődési Körének
vezetője

Az "Érettségizők klubjának" tapasztalatai

Tavaly ősszel megbízást kaptam, foglalkozzam a felnőtt-
oktatással legjobb belátásom szerint. De arra mindjárt emlé-
keztetett a főnököm, hogy néhány éve kiválogattuk az érdekelt
olvasókat, és nem sokra mentünk adatainkkal, mivel éppen ezek
az emberek elfoglaltságuk miatt ritkán jönnek könyvtárba, sok
esetben más hozzátartozójuk kölcsönöz helyettük, aztán meg-
tul sokféle oktatási formában vesznek részt, nem lehet az i-
gényeiket közös nevezőre hozni, - most tehát ne próbálkozzam
újra a kiszűréssel, helyette inkább csatlakozzunk a szomszéd-
ságunkban működő dolgozók esti gimnáziumához.

Nem tudom más hogyan van vele, én szeretem, ha igy-
indítanak valamely munkára: előre figyelmeztetve, hogy mit
nézzek meg, mit kerüljek el, de ezen a laza kereten belül
azt tehetem, amit jónak látok.

Elolvastam tehát a Népművelési Intézet kiadványát a
témáról, aztán a Könyvtárosban Iszlai cikkét újból a hozzá
kapcsolódó vitával, és arra az álláspontra jutottam, hogy
tervet készítek ugyan - anélkül mégsem állithatok be az

megismerni a dolgozó diákok igényeit, amennyire csak lehet.

Ha most visszagondolok rá: egész munkám az alkalmazkodás jegyében telt el. A tervből annyi marad meg, amennyit az igazgató elvtárs helyesnek talált (nem került sor a kötelező olvasmányok félretételére, sem könyvtárlátogatásra, viszont megvalósult az "érettségizők klubja", amire legkevésbé számítottunk). A klubnak a programja pedig aszerint módosult, hogy mi volt az osztályban éppen jelenlevő magyar tanár véleménye. Hét osztályban jártam, közel háromszáz hallgatóval beszéltem, de amikor a véleményüket kértem, egyöntetűen a tanárjuktól várták a döntést. Így aztán háromféle álláspont alakult ki: 1. frissítsük fel a kötelező olvasmányokat, 2. foglalkozzunk mai magyar irodalommal. 3. vegyük át a stílusirányzatokat.

Hogyan lehet ennyiféle kívánságot összeegyeztetni? Zúgott a fejem, amikor visszatértem a könyvtárba. Még akkor melegében megbeszéltem kollégáimmal ezeket a problémákat. Egybehangzóan az volt a véleményük: vigyázzak, nehogy korrepetálás legyen a dologból. Erre a későbbiek során nagyon is vigyáztam, hiszen legfőbb célom az volt, hogy a klub tagjai minél önállóbbak legyenek. Önállóak abban, hogy mondandójukat kiselőadás formájában meg tudják formálni; és amennyire lehet, önálló véleményt alkossanak a tanultakról. Ennek érdekében úgy gondoltam, az lesz a leghelyesebb, ha átismételjük a kötelező olvasmányokat olyan módon, hogy egy-egy alkalommal négy-öt könyvet ismertetnek a hallgatók, mégpedig azokat a műveket, amelyek egy gondolat köré csoporto-

sithatók, és az előadásokat követő beszélgetés a gondolat jegyében zajlik le, amelyet a különböző korokból származó könyvek alapján több oldalról lehet megvilágítani. Például mit jelentett a hazafogalom Katona korában, és mit jelentett II. András idejében, amikor a cselekmény játszódik; mit jelentett a Kőszivű ember fia esetében, s mit Németh László Áruelőjének szemszögéből, stb. és mit jelent ma nekünk? Nagyjából ez volt az első foglalkozás kerete, s ezen belül az egyes műveket igyekeztünk meghatározni stílusjegyeik alapján. Az volt a baj, hogy túl sok műről beszélgettünk. Kifutottunk az időből, összefoglalásra sem kerülhetett sor, mégis egy órával túléptük az előre meghatározott időtartamot. Dolgozó emberekről lévén szó, ez súlyos hiba volt.

Attól tartottam, hogy ebbe belebukik a klub. Bár a közvetlen tapasztalat alapján legközelebbi alkalomra csak két mű megbeszélésére kértem jelentkezőt, s azzal biztattam a társaságot, hogy a következőkben elkerüljük majd a tulzsufoltságot, s időn belül maradunk, mégis nagyon féltem, hogy nem jönnek többé.

Másnap a könyvtár-vezetőmmel megbeszéltem a kétségeimet, s ő azt ajánlotta, hogy a továbbiakban ne ragaszkodjam a téma szerinti megbeszélésekhez, inkább érdemében elemezzük a műveket - ugyanis ezt kérték a hallgatók - s legfeljebb, ha marad idő ezen felül, akkor beszélgessünk az elemzés alapján egy tágabb gondolat jegyében.

Igy is történt. Legközelebb felére csökkent a résztvevők száma. Harmincből tizenheten maradtak, de a továbbiak során ez a létszám nagyjából állandósult. Egyébként ez a

második foglalkozás sikerült véleményem szerint a legjobban. Mann Mariójáról és Móricz Rokonok című művéről beszélünk, s az egyedi elemzések után összekapcsoltuk a kettőt: mit látott 1929-ben ez a két író egymástól távol, azonos korban? Majdnem mindenki résztvett az elemzésben, igazi közös munka volt az eredmény, mégis végül azt kérték a hallgatók, hogy legközelebb ne ilyen módon tartsuk a foglalkozást, hiszen egy-egy mű egy érettségi tételnek legfeljebb csak a negyede: haladjunk inkább tételek szerint tovább, mégpedig két-két egymáshoz közelálló tételt vegyünk egy alkalommal. Ez persze megint zsufoltságot eredményezett, különösen azért, mert csupa költő-tételt vettünk, s költőről véleményt formálni sokkal nehezebb, mint prózairóról (ezért aztán ki is alakítottuk azt a szokást, hogy a rendes kötött foglalkozás után, aki akart, ottmaradhatott kötetlen beszélgetésre, amikor a tételben szereplő költőtől verseket olvastunk fel és vitatkoztunk róluk. Az időből ugyan nem futottunk ki többé - erre nagy gondal vigyáztam -, viszont nem maradt elég idő a közös elemzésre, lehetőleg senki sem szólt hozzá, csak jegyzetelt. Látnom kellett, hogy ebben az egyben kár volt engedni, és rábeszéltem a résztvevőket, hogy beszéljünk meg csak egy tételt becsületesen, azzal többre mennek, mintha kettőn átrohanunk - elvégre teljeségre ugysem törekedhetünk. Így is történt, és úgy érzem, nem bánták meg.

Ezt az egy esetet leszámítva, mindig én alkalmazkodtam. Az igazgató, a magyar-irodalom tanárok, végül és leginkább ment közben a klubtársak igényeihez. Nem makacszkodtam: legdédelgetettebb elképzelésemről is lemondtam, amikor a szükség úgy kívánta. A foglalkozások levezetésének vázlatát egy-két kolléganőmmel rendszeresen megbeszéltem előtte, hiszen a kívülálló sokszor tárgyilagosabban láthatja a dolgokat. Szeretem ezt a munkát és nagyon szeretném jól végezni.

Tóth Imréné

28-as könyvtár

Hogyan foglalkozunk a gyermekkönyvtárból átiratkozott olvasókkal?

Könyvtárunkban már hároméves hagyomány, hogy a tizennegyedik életévüket betöltött gyermekolvasókat ünnepléses keretek között "felnőtt-olvasókká avatjuk". Ilyenkor vendégek érkeznek a Könyvtáros szerkesztőségéből, a fényképész felvételeket készít és az uttorók sorfala között vonulnak át a gyermekkönyvtárból kinőtt ifjaink a tér másik oldalán lévő felnőtt könyvtárba.

E minden májusban bekövetkező alkalomra a 8-as gyermekkönyvtár munkatársaival közösen készülünk, hogy mi-nél gördülékenyebb legyen az átiratkozás. A gyermekkönyvtár munkatársai előre aláíratják, kitöltik a felnőtt könyvtár kölcsönző tasakjait, kiosztják a felnőtt könyvtár állományából összeállított könyvajánló jegyzéket. Mi - a jegyzék és eddigi tapasztalataink alapján - kiemeljük az ajánlott műveket, hiszen a beiratkozáskor a gyerekek már kölcsönözni is szeretnének.

Az átiratkozásnál ismertetjük a könyvtár történetét, működését és megadjuk a leglényegesebb tájékoztatást, ami nélkül lehetetlen lenne számukra az új, nagyobb könyvanyagban az eligazodás. Bár a gyermekkönyvtár munkatársai elkísérik a gyerekeket, segítenek a rend fenntartásában, a könyvajánlásban, mégis 120-150 átiratkozó esetében lehetetlen mindenre kiterjedő figyelemmel /adminisztráció, állomány védelme stb./ foglalkozni "ujonc-olvasóinkkal". Éppen ezért jövőre, gyermekkönyvtáros kollégáinkkal egyetértésben, 2-3 csoportban szeretnénk az átiratkozást lebonyolítani. Ez azért is szükséges, mert enélkül nem nyílik lehetőség a már első alkalommal is oly fontos, elmélyült tartalmi munkára.

A tizennégy-tizenhat évesekkel szemben különösen nagy felelősséget érzünk, hiszen ők lesznek a jövő felnőtt olvasói. Fontosnak tartjuk, hogy a gyermekkönyvtárral kialakult jó kapcsolatuk az új környezetben ne szenvedjen törést.

Az átiratkozáskor az ismertető előadásban ki-
hangsúlyozzuk a gyermek- és felnőtt könyvtár közötti azo-
nosságokat és különbségeket, fiataljaink már meglévő
könyvtári ismereteire építjük fel az új tudnivalókat /pl.
katalógusszerkesztés, bibliográfiák, könyvek elrendezé-
se stb./. Ezek az ismeretek adják az alapot, hogy a fia-
tal olvasók viszonylag rövid időn belül jól eligazodnak a
polcok között, kérdéseket tesznek fel, problémáikkal hoz-
zánk fordulnak. A gyermekkönyvtár hatásának tulajdonitha-
tó, hogy az átiratkozó gyerekek érdeklődők és igen olva-
sottak. Megfigyeltük, hogy a részükre készült sorozatok
iránt /Pöttyös, Csikos, Albatrosz, Kőzmosz stb./ kevés-
bé érdeklődnek - ezeket részben már elolvasták -, inkább
a komoly történelmi, háborús, kalandos művek felé fordul-
nak. Így Sienkiewicz: Kereszteslovagok; Ráth-Végh: Az em-
beri butaság története, Fekete krónika; Dold-Mihajlik:
Ordások között, Fekete lovagok; Ingersoll: Szigóruan tit-
kos; Burchett: Dzsungelháború Dél-Vietnamban és Solohov
műveit olvassák nagy többségükben.

Előítéletmentesen válogatnak a jó könyvek között,
ezért könnyen ajánlhatók számukra a korosztályuknak megfe-
lelő szocialista eszmeiségű és politikai művek. Mint a
serdülőknél általában, népszerű a mi gyerekeink között is
az egészségügyi ismeretterjesztő irodalom. Előfordult már,
hogy a szülőket kellett meggyőznünk az e tárgyban jól meg-
írt, felvilágosító irodalom fontosságáról.

Bevált olvasószolgálati módszerünk, hogy a
gyerekeket felnőtt módra engedjük válogatni és így is fog-
lalkozunk velük az átiratkozás pillanatától kezdve. A visz-
szavételnél és a kiadásnál figyelemmel kísérjük olvasmá-

nyaikat, véleményüket, igényeiket. Valamennyi munkatársunk különös gondot fordít a fiatalokkal való beszélgetésre és gondoskodásunkat sohasem érzik kioktatásnak vagy számonkérésnek. Biznak bennünk akkor is, ha valamelyik nem nekik való könyvről "lebeszéljük" őket és helyette mást ajánlunk. Legtöbbjük őszinte és közlékeny, szívesen számolnak be könyvélményeikről. A tizenöt-tizenhat évesek voltak az elmúlt évben rendezett Mi dolgunk a világon? c. etikai, világnézeti előadásorozatunk leghűségesebb résztvevői.

Beszélgetéseink és tapasztalataink, megfigyeléseink alanján már régóta foglalkoztat minket az a kérdés, vajon a mi középiskolásaink milyen ismereteket, élményeket, egyáltalán milyen utravalót hoznak magukkal a szülői házból, s mindez hogyan segíti tanulmányaikat? Különösen vonatkozik ez a probléma a munkásszármazású középiskolásokra. Éppen azért, hogy több figyelmet fordíthassunk rájuk, tasakjaikat jelzéssel láttuk el. Kölszönzés alkalmával fokozottabb gonddal választjuk ki olvasmányaikat, különösen a problematikusabb tantárgyakra vonatkozó ismereteiket szeretnénk bővíteni, képességeiket könyvtári eszközökkel fejleszteni. Érdemesnek tartjuk megjegyezni, hogy az 1967-re beiratkozott középiskolásaink 32.2 %-a munkásszármazású.

Számtalan tapasztalatunk gyűlt össze a tizenévesekkel való foglalkozásokkor. Olvasmányaikra vonatkozóan (az új átíratkozókat értve ezalatt) készült felmérés a 8-as gyermekkönyvtárban, ami bizonyára sok értékes támpontot nyújt majd fiatal olvasóink alaposabb megismeréséhez, s a velük való elmélyült foglalkozáshoz.

Funtha Judit
8-as könyvtár

U J K I A D V Á N Y A I N K

Az Októberi Szocialista Forradalom

(Válogatás a gyermekkönyvtárak anyagából.)

A Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulójának méltó megemlékezésével szép feladat hárul az iskolák és uttörőszervezetek mellett a könyvtárakra is. Hogy sikeres legyen ez a munkánk, megfelelően feltárt könyvanyaggal is kell rendelkezünk. A gyermekkönyvtárakban előforduló, a Szovjetunió nagy évfordulóját feltáró és méltató könyvek felsorolását, és kitűnő, - gyermek és felnőtt számára is - jól használható annotálását kapjuk a most megjelent bibliográfiában. A könyvtári tájékoztató munkában, a könyvanyag propagálására, csoportos foglalkozások alkalmával egyformán jól használható ez a kis kiadvány. Kétségtelen: hasznos lett volna a bevezetőben néhány, az évforduló megünneplésére vonatkozó, módszertani jótanáccsal is ellátni a bibliográfia használóit.

Egészében: segítséget nyújt ez a bibliográfia mind a könyvtárosnak, mind az olvasónak az Októberi Forradalom eseményeinek behatóbb megismeréséhez, a róla szóló könyvek feltáráshoz.

Jancsovics Klára

"Szeretettel bucsuzik tőled a gyermekkönyvtár"

Ez az ajánlójegyzék is egyike azoknak a kezdeményezéseknek, melyek elszigetelt egyéni próbálkozások után, egész gyermekkönyvtári hálózatunkra átterjedtek.

Célja: könnyebbé tenni ifju olvasóinknak dolgát azáltal, hogy utraivalót ad, segíti őket a felnőtt könyvtárak bőséges anyagában eligazodni.

A jegyzék válogatása tulnyomórészt jó: klasszikus és modern íróktól egyaránt ajánl műveket. Mennyiségét tekintve is bőséges, s az összeállított könyvek színvonala is - két-három műtől eltekintve, - megfelelő. Tizennégy-tizenöt éves gyerekeknek én nem ajánlanám Austen: Büszkeség és balitélet, H. Mann: Ronda tanár ur, Roger Martin du Gard: Thibauld család c. művét, helyette talán jobb lett volna a tudományos-fantasztikus irodalom egy-két jólsikerült darabját felvenni, gondolok itt Stanislaw Lem, Jefremov, A. Tolsztoj könyveire. Kísérletképpen nem ártott volna néhány színvonalas verseskötettel, műfordítással gazdagítani az anyagot. És még zárójelben: az Üvöltő szelek c. regényt nem Charlotte Bronte, hanem Emily Bronte írta.

Összegezve az elmondottakat: az összeállítás segít feloldani az ifju olvasó kezdeti bizonytalanságát a számára új, szokatlan környezetben. Nagyon hasznosnak tartanám, ha jövőre már az ismeretterjesztő irodalom válogatásához is segítséget tudnánk adni hasonló ajánlójegyzék elkészítésével.

Radvány Tiborné
7-es gyermekkönyvtár

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár gyermekkönyvtárai

A könyvtárhálózat – s ezen belül a gyermekkönyvtárak – fejlődését az olvasószolgálat, a könyvállomány, vagy éppen a hálózat fejlődésének adatai dokumentálják. A gyermekkönyvtári hálózat mennyiségileg és minőségileg is megnövekedett súlyát bizonyítja egy halaszthatatlanná vált szükséglet kielégítése, amely a gyermekkönyvtárainkat bemutató nyomtatott prospektus elkészítésében, megjelentetésében realizálódott. Ez a tájékoztató elsősorban az általános iskolák pedagógusainak figyelmét kívánja felhívni a gyermekkönyvtárainkra és szolgáltatásainkra, de a szülőknek, sőt a gyermekolvasóknak is hasznos tájékoztató segédeszköz. Tájékoztató a gyermekkönyvtárak könyvállományáról, a kézikönyvtárakról, a könyvtáros kézikönyvtárának állományáról. Ismerteti a gyermekkönyvtárakban szervezett foglalkozások legfontosabb fajtáit: az iskolalátogatásokat, játékokat, fejtörőket. Bemutatja a betűrendes és tematikus katalógusok adatait, s használatuk módját. Utal a könyvtárak, az iskolák és uttörőszervezet együttműködésének fontosságára is. Végül kerületenként felsorolja az önálló gyermekkönyvtárainkat és gyermekrészlegeinket, címükkel és telefonszámukkal.

Az ismertető füzet megjelentetése nagyon indokolt volt. Terjesztését a pedagógusok tájékoztatása és a gyermekolvasótábor növelése érdekében tervszerűen, a fehér foltokra irányítottan érdemes végezni. (Különösen az iskolaév kezdetén.) Az izléses füzet tartalmi és műszaki szerkesztése Bikácsi Lászlóné és Oláh Attila munkáját dicséri. Csak mellékesen vetem fel, hogy gyermekkönyvtári propaganda-feladatainkhoz mértén az ötezres példányszám nem kevés-e?

Csomor Tibor

GONDOLATOK EGY KIÁLLÍTÁSRÓL

Aki valaha járt a könyvtárunk központjában, annak óhatatlanul feltűntek az előcsarnokban és a lépcsőházban időről-időre cserélődő kiállítások. Nos, a napokban arra járva, én is felfedeztem valami nagyon szívemhez szólót: "Társasutazások a Szovjetunióba" tábla ötlött szemembe. Meglepődtem, mert nem vagyok hozzászokva a kiállítások "reklámjellegéhez". De pillanatok alatt megnyugodtam.

A földszinti tárlókban az orosz és szovjet kulturtörténet - könyvtárunkban található - válogatott dokumentumait helyezték el. Viselet-, színház-, irodalomtörténet, képzőművészet és történelmi jellegű műnecsek gazdag anyagát csoportosították izléssel és szakértelemmel. A lépcsőházi tárlókban és a falon elhelyezett nagyméretű művészi fotókon a Szovjetunió festői tájai gyönyörködtetik a szemet. Külön érdeme a kiállítás e részletének, hogy az adott helyen közli azokat az utlehetőségeket, melyeket az Inturiszt biztosít az érdeklődőknek.

Hangsúlyozom: a kiállításban mégsem a propaganda jelleg dominál - bár célja kétségtelenül az is -, hanem elsősorban az érdeklődés felkeltése egy olyan hatalmas ország iránt, melynek óriási értékei hosszú ideig rejtve voltak Európa előtt.

Egészében az összeállítás érdeme, hogy nemcsak azokat igézi meg, akik - mint én is - már kaptak némi izelítőt a valóságban az itt látható tájak, emberek életéből, hanem azok érdeklődését is felkelti, akikben eddig a látás, az utazás vágya még nem is merült fel.

DRÉGELY ISTVÁNNÉ

[A kiállítás képanyagát az IBUSz kölcsönözte. Ezuton mondunk köszönetet illetékeseknek, hogy intézményünk rendelkezésére bocsátották. Szerk.]

Vita egy figyelemreméltó regényről

Thurzó Gábor: A szent

Könyvtárunkban egy-egy érdekes könyv hatásának, megértésének vizsgálatára a csoportos megbeszélés formáját választottuk. Jól sikerült Cseres Tibor: Hideg napok regényének megvitatása (ez a könyv első kiadásának idején zajlott le), továbbá Wolf H: A kettészelt ég, Salinger: Zabhegyező c. könnvek vitái, de különösen sikerült ez év áprilisában Thurzó Gábor: A szent, illetve Az ördög ügyvédje c. műveinek megbeszélése.

Tizenöt ifju és három idősebb olvasóval olvastattuk el a könyvet, illetve velük megnéztük e műből készült szindarabot. Ezután került sor az ankétra. Ennek vezetésére Kiss Tamást, a Kossuth Kiadó munkatársát hívtuk meg. A mintegy két és fél órás élénk vita az alábbi gondolatok köré csoportosult:

- 1., Hogyan tudott ennyire hatni Gregor István [Kaszap István] csodája a kor embereire? Minden rétegre hatott-e?
- 2., Hogyan hihették el sokan "a kinyujtott kéz csodáját"; hogy az képes eltávolítani a repülőgépeket a várostól?
- 3., Felvetették: az egyház milyen álláspontot foglalt el a könyvvel és a szindarabbal kapcsolatban?
- 4., Vita alakult ki a nemzeti önvizsgálat-ról a mai magyar irodalomban, a film- és színházművészetben.
- 5., Sor került a regény és a szindarab összehasonlítására.

Az 1. és 2. kérdéssel kapcsolatban a vitázók egy része úgy foglalt állást, hogy a "csodák" főleg az idősebb korosztályra hatottak (erre a szindarab képei is utalnak), mások viszont kifejtették a katonságra, levante- és cserkész mozgalomra tett hatását is. Megjegyezték, hogy Magyarországon akkor gyakori berepülések voltak, és a tömegpszichózis eredményeképp hitték el a kinyújtott kéz "segítségét", amely a légikötelékeket eltereli. Mások hangsúlyozták, hogy a korabeli, egyházi és állami propagandának, e "csodák" elhíttetésével, az is célja volt, hogy az emberek figyelmét a háboruról elterelje.

Az idősebb korosztály saját élményeivel egészítette ki a hozzászólásokat. Szóltak a Kaszap Istvánról tartott hit-tanórák, magyarázatok, szentképek, hozzá szóló imák, ereklyék, katonai szentmisék káros hatásáról. Rámutattak, hogy a regényből és szindarabból – az államtitkár alakján keresztül – nyilvánvalóvá vált az állam és az egyház összefonódása. (Gregor István szentté avatása érdekében indított akció.) Hangsúlyozták: a vakbuzgó vallásos családi és iskolai nevelés halamossá tette az ifjúságot a misztikumok elfogadására.

A 3. kérdésre a vitában elhangzott, hogy az Egyházban a problémára elég reálisan reagáltak és nem nyilvánították sem a szindarabot, sem a könyvet egyházellenesnek. Azonban amikor a hívektől leveleket kaptak, (t. i. a színház a darabot több alkalommal bérleti előadásban is bemutatta) újból kellett erre reagálniuk és az előző álláspontjukat sem feladva, de a híveknek is eleget téve kissé lavirozó álláspontot foglaltak el, olyan szemszögből kiindulva, hogy megadják a császárnak ami a császáré és Istennek ami az Istené.

A /4/ nemzeti önvizsgálattal kapcsolatban a jelenlévők helyeselték az olyan jellegű könyveket, illetve filmeket, mint a "Husz óra", "Hideg napok", "Ez történt Mohács után", "Minden kezdet nehéz" stb.,. Más hozzászóló: Nemzetközileg is időszerű probléma az önvizsgálat. A magyar és szlovák történészek most folyó vitájánál történészeink igyekeznek a magyar történelmet reális alapra helyezni, így erkölcsi alap van a vitához. (Az 1848-as szlovák-magyar nemzetiségi kérdés.)

A könyv és színmű /5.pont/ összehasonlításában a könyvet általában jobbnak találták a társadalmi háttér bemutatásával és az elmélyült belső monológokkal. A színdarabban a fentiekre - a műfaj kötöttsége miatt - nem nyilhatott ilyen lehetőség. Egyesek szerint hatásosabb lett volna brechti stílusban írt színdarab, de a többség elvetette ezt és az a vélemény alakult ki, hogy a hagyományos forma a "modern" képmegoldásokkal nagyszerű keretet adott a prelátus drámájára és a kor bemutatására.

Néhányan túlzottnak találták a színdarabban - a regényben nem! - a prelátus hivatkozásait a detektívregényekre. Végül is pozitívan értékelték a végdialógust az egyházfő és a prelátus között, az utóbbi megtörését ábrázoló jelenetet; azt a drámai szituációt, amikor egy emberi meggyőződés a társadalom korlátaiba ütközve kénytelen az előtt meghajolni. Egyhanguan nagyszerűnek találták a csodatétel irrealitását jelző képsort a végén, amit mementoként a romos Budapesttel; így oltalmazott a "boldoggáavatott" Kaszap István.

Mint a vitából is kiderült: - a fiatalok többsége ma már csak azt fogadja el, ami bizonyítható és távol áll tőle a vallási misztikum.

Végül ilyen műveket és szindarabokat azért is jónak tartanak, mert vitára-ösztönzők és gondolatébresztők.

Fekete Klára
a IX. kerületi Tanács VB
népművelési előadója

és

Harmat Ferencné
a 39-es könyvtár vezetője

+ - + - +

Néhány elfogadott cikket, köztük a Látogatás egy angol könyvtárban befejező részét, anyagtorlódás miatt a következő számunkban közöljük.

Szerkesztőség

Az új állománynyilvántartási rendszerről

Julius 19-én a 39-es könyvtárban a 26-os könyvtár dolgozóival közösen munkaértekezletet tartottunk. Megvitattuk többek között az új állománynyilvántartás eddigi tapasztalatait és a Könyvtári Híradó május-juniusi számában megjelent ezzel kapcsolatos cikkeket.

Az új rendszerű állománynyilvántartásról - a leltárkönyv megszüntetéséről, a jegyzéken történő nyilvántartásról - már gyakorlati tapasztalatok birtokában szólhattunk. Véleményünk szerint az új módszer nem pótolja a leltárkönyv adta biztonságot (törlések visszakeresése, téves leltári számok tisztázása stb.). Az állománybavételnél jelentkező munkamegtakarítás nem áll arányban a fokozottabb figyelem követelményével és az ennek ellenére adódható hibalehetőségekkel.

Sőt, még többletmunkát is jelent akkor, ha az antikvár vásárlásokról nekünk kell a jegyzéket elkészíteni.

A Könyvtári Híradóban ismertetett kiegészítő javaslat az eddig változatlanul hagyott leltárlapok helyzetén kíván változtatni. Ez a módszer első olvasásra valóban nagyon ésszerűnek látszik: egyszerűbbé, áttekinthetőbbé teszi a leltárlapok "tengerét", megoldja a gyorsodás elhelyezését. Mivel gyakorlati tapasztalat nem áll rendelkezésünkre, megkíséreltük gondolatban követni az egyes munkafázisokat s tisztázni a javaslat lényegét.

1. Állománybavétel.

Az Á.K.V. jegyzékeken rendelt könyvek állománybavétele nem látszik problematikusnak. Nagyon kevés kivételtől eltekintve, ugyanis ezekből a könyvekből még nincs az állományban. Egyéb beszerzéseknél

azonban, - antikvár, duplum stb. - nem ilyen egyszerű a helyzet. Ezeknél ugyanis m i n d e n egyes könyvet vissza kell keresnünk a leltárlapok között. (Ha a leltárlapok mennyisége kb. egyharmadára csökken, pl. a 39-es könyvtárban, ez akkor is kb. 14 dobozt jelent.) Ha a vásárolt könyv eddig még nem szerepelt az állományban, azonnal katalógust is kell írunk róla, sőt, esetleg még a csoportos leltárkönyvbe is "huzhatjuk a rovátkákat". (Ez utóbbit természetesen a könyvek alapján is el lehet készíteni, de pl. 100-120 könyv szétdobása a 13-as csoport szerint kicsit nehézkes.) A leltári számokat az eddigi egy alkalom helyett kétszer kell a leltárlapra írunk: - tól - ig és részletezve. Ha az első betelt, pótlapot is kell írunk, a pontos egyeztetetőség érdekében részletes címfelvétellel. Mindezt pedig ajánlatos "egy szuszra" elvégezni, hiszen minden megszakítás növeli az ugyis elég szépszámu hibalehetőséget, ezek kijavítása pedig enyhén szólva nehézkesnek tűnik.

Ha hozzátesszük még azt, hogy olyan könyvtárak esetében, ahol gyermekrészleg és fiók is van /ilyen a 39-es könyvtár is/ - ez utóbbi felnőtt és gyermekrészleggel - minimálisan négy helyen kell a fentieket végigcsinálni. Nem kétséges, hogy az új módszer meglehetősen lelassítja az állománybavételt.

2. Törlés.

A cimleltárkönyv megszüntetése óta a törlés jegyzéken, és a megfelelő leltárlapok kiemelésével történt. Az új módszer szerint e z e n k i v ü l jelölnünk kell a törlést a megfelelő leltárlap megfelelő helyén.

3. Duplumositás.

Rövidített cimleirással ugyan, de egyedi leltárlapokat kell írunk.

4. Állományellenőrzés.

Az állományellenőrzés a könyvtár egész állományára és az itt bekövetkezett összes változásra kiterjed. Természetes tehát, hogy ehhez nem elég a könyvtár pillanatnyi állománya az 1967-es törlések jelzésével. Ezért van szükség, a Kerületi Könyvtárak Osztálya megjegyzése szerint, is egy, erre a célra készült, egyedi cédulanyilvántartásra.

Ugy tűnik, hogy a fentiekben csupán ismételtük a szóbanforgó cikk egyes részleteit. Szándékunk azonban az volt ezzel az ismétléssel, hogy ily módon - munkafázisokra bontva - rávilágítsunk a módszernek szinte minden mozzanatában jelentkező t ö b b l e t m u n k á r a.

Véleményünk szerint a javaslat lényege tehát az, hogy a feleslegesnek és elhagyhatónak ítélt cimleltárkönyvi adminisztrációt, szinte változatlanul, összes hibalehetőséggel együtt, ám előnvei nélkül a leltárlapokra vigye át, megfosztva azokat eredeti funkciójuktól, az egyedi nyilvántartástól. Bármennyire is vonzó az ily módon valóban elérhető helymegtakarítás, miszerintünk ez az előny nem áll arányban a ráfordított munkával. A javaslatot kizárólag olv könyvtárban tartjuk elképzelhetőnek, ahol csupán egy könyvtári egység működik, és a könyveket igen magas példányszámban vásárolják.

A 26-os és a 39-es könyvtár
dolgozóinak nevében

Oravecz Zsuzsa

Ahogy az ellenőr látja:

A könyvállomány védelméről és nyilvántartásáról

Nemrégóta vagyok a könyvtárban, de beosztásomnál fogva módomban volt a hálózatot gyorsan megismerni. Ezt elősegítette a szakmailag kiváló könyvtárosaink és könyvtárvezetőink segítőkészsége, őszintesége is.

A felmérés, a számontartás szempontjából munkánk jelentős részét a könyvvel kapcsolatos adminisztráció (beszerzés, nyilvántartás, selejtezés, szakrend, olvasónak ajánlás, leltározás, visszaszerzés, stb.) határozza meg.

Könyvállományunk igen komoly Forint-értéket képvisel. Az 1966. december 31-i állapotnak megfelelően Központban és a hálózatban 2.307.498 db. könyvállományunk 45.682.390.- Ft értékű volt. A könyvtár vagyoni megoszlásának több mint a 40,1 %-a könyv. E nagyértékű társadalmi tulajdon már eleve feltételezi, hogy precíz, pontos és naprakész munkát végzünk.

Az Igazgatóság az egységes és az elszámoltatásra is alapot adó adminisztráció érdekében, kiadta a "kezelési és ügyviteli szabályzatot és gazdasági utmutatót", melyben pontosan rögzíti a könyvekkel kapcsolatos legaprólékosabb teendőket is.

Ellenőrzésem során sok helyen tapasztaltam, hogy az ügyviteli előírásokat nem tartják be. Sokszor az érintett könyvtárosok vitába is szálltak velem, meggyőződésem szerint azért, mert az ügyviteli utasítást el sem olvasták, vagy éppen átfutották csak. Leggyakrabban a számok rossz átmásolásából, összeadásából, szorzásából, helytelen átlagár-számításból, érkező nélküli nyilvántartásból, belső bizonylatok nélküli könyvelésből adódtak a hibák. Ezeket főleg a múlt évben tapasztaltam a mostani esztendő első felében kétségtelen jelentős a javulás.

A fentieket az alábbi táblázat is igazolja:

K i m u t a t á s

a csoportos leltárkönyvben helyesbítésre került össze-
gekről 1966.jan.1 - 1967.jun.30-ig.

Könyvtárak	Növelendő összeg Ft.	Csökkenő összeg Ft.
1 sz. Ker. Kvt.	171,60	91,-
2 sz. "	1.624,60	61,-
4 sz. "	3.028,80	1.963,20
6 sz. "	355,30	98,60
9 sz. "	17,30	1.077,60
11 sz. "	1.506,70	-
15 sz. "	27,-	-
18 sz. "	1.844,60	15,30
19 sz. "	2.747,80	70,-
21 sz. "	12,-	93,70
22 sz. "	235,10	1.000,-
24 sz. "	2.796,90	180,50
25 sz. "	90,-	-
26 sz. "	857,20	1.954,20
27 sz. "	1.296,-	238,20
34 sz. "	148,70	85,08
40 sz. "	250,-	-
43 sz. "	34,80	-
44 sz. "	32,70	-
46 sz. "	186,-	-
4 sz. gy.kvt.	-	91.800,24
7 sz. "	-	104,-
Összesen:	17.263,10	98.832,62

A táblázat végösszege viszont elgondolkoztató és ezért a felelősség elsősorban a könyvtárvezetőket terheli.

Sok hibát küszöbölnénk ki, ha a könyvtárvezető változáskor, az állományt, illetve berendezést ellenőrizve adnák, illetve vennék át. Erre a jövőben nagy gondot kell fordítanunk. A mai jogállás szerint csak így lehet az egyéni felelősség elvét érvényesíteni. Szerintem, ha ezt minden esetben következetesen megvalósítjuk, sokat teszünk az állományvédelem- és a vele kapcsolatos adminisztráció súlyának megfelelő érvényesítéséért.

Ivony Ottó

Mit jelent a "Könyvtáros" a kerületi könyvtárosoknak?

A 6-os könyvtárban talákoztunk szakmai folyóiratunk szerkesztőivel, hogy beszéljünk a "Könyvtáros" 1967. évi számaiban megjelent cikkek jelentőségéről, felhasználhatóságáról napi munkánkban, elsősorban Bölcs István: "A múltól a műélmenyig" c. tanulmányáról, az író jelenlétében.

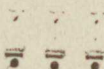
A "Könyvtáros" szerkesztőségének tagjai: Páldy Róbert, Gerő Gyula, Bozóky Éva és Simay Norbert, 24 kerületi könyvtáros és a Kerület Könyvtárak Osztálya munkatársai vettek részt ezen a tanácskozáson.

A kerületi könyvtárosok közül Gönczi Imre, Bárány Éva, Tóth László, Farkas Anna, Meiszner Tamásné kapcsolódtak felszólalásaikban Bölcs István cikkének egyes részeihez, reagáltak a "Könyvtáros" szerkesztésének gondjaira, javaslatokat tettek a további együttműködésre. A kialakult vita középpontjában az olvasói izlés formálásának lehetőségei a pedagógusok és könyvtárosok közti jó kapcsolat kialakítása állt.

Bölcs István az izlés két oldaláról, az alkotó és kritikai izlésről, az érzelmi gazdagságról és valóságismeretről beszélt, mint az olvasás folyamatában szerepet játszó tényezőről. Az értekezlet zárószavaiként Páldy Róbert megállapította, hogy a könyvtárosok fontos feladata az olvasói átlagszint emelése. Ezirányú munkánkat nehezíti, hogy a könyvkiadás és a könyvtár szempontjai nem teljesen egybeesőek. Ezért el kell határozni magunkat és könyvtárosi szemszögből gyarapítani az állományt. A "Könyvtáros" szerkesztősége nevében Páldy elvtárs segítséget ajánlott fel az írói vénával kevésbé rendelkező kerületi könyvtársoknak, hogy tapasztalataikat, olvasóikkal folytatott egyéni beszélgetéseiket közölhessék a "Könyvtáros" lapjain. A jelenlévők jó érzéssel vették tudomásul a "Könyvtáros" szerkesztőinek terveit a jövőre. Mindent elkövetnek, hogy szakmai lapunk még színesebb, érdekesebb és színvonalasabb legyen.

Lendvay Istvánné

a 45-ös könyvtár vezetője

Tervezet

Szabó Ervin halálának 50. évfordulója megünneplésé

Az évfordulóval kapcsolatosan az igazgatóság az alábbi tervet fogadta el.

- 1./ A központi könyvtárban Szabó Ervin emlékkiállítást rendezünk. A kiállításon tárgyi dokumentumokat, Szabó Ervinnek a FSZEK-ra hagyott magánkönyvtár ritkaságait, kézírataiból és levelezéséből sok darabot, fényképeket, a róla szóló hazai és külföldi irodalom egy részét és saját műveit mutatjuk be.
- 2./ A kerületi könyvtárak részére néhány tablóból álló kiállítási anyagokat készítünk, amelyek sűrítve reprezentálják Szabó Ervin kiemelkedő jelentőségét.
- 3./ Szabó Ervin emlékalbumot adunk ki. Az emlékalbum a róla szóló legfontosabb írásokat, vagy azoknak egy részét, visszaemlékezéseket, illusztrációs anyagot és bibliográfiát tartalmaz.
- 4./ A Fővárosi Tanács Végrehajtóbizottságának javasoltuk:
 - a./ A Ménesi ut 19-es számú házon, /ahol Szabó Ervin lakott és itt is halt meg/ emléktáblát helyezzenek el;
 - b./ készíttesse el a VB. Szabó Ervin szobrát és azt lehetőleg a központi könyvtár előterében, a Szabó Ervin téren állíttassa fel;
- 5./ Emlékünnepséget rendezünk Szabó Ervin tiszteletére. A Kerepesi-uti temető Pantheonjában megkoszorúzzuk Szabó Ervin urnáját.
- 6./ A Baross u. 10. sz. ház teljes birtokbavétele után a központi könyvtárban egy Szabó Ervin emlékszobát létesítünk. Az emlékszoba dokumentumainak gyűjtését elkezdjük.

Eredményeink 1967 első felében

A Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár központjának és hálózatának tevékenységét 1967 első félévében a következő szám adatok jellemzik /egybevetve az előző év megfelelő időszakával/:

I. A központ és a hálózat együttes adatai

	1966	1967
	I. félév	
A könyvtáraak száma összesen	114	113
Könyvtári állomány	2,249507	2,347,497
Beiratkozott olvasók száma	142399	154.403
Kölcsönzők és helyben olvasók száma	1,171938	1,246.60
Kölcsönzött és helyben olvasott könyvt. egységek száma	3,286359	3,469.628

II. A központi könyvtár főbb adatai.

	1966	1967
	I. félév	
Allomány /kvt-i egység/	664,283	667,988
ebből zenei anyag	17,149	19,041
Gyapardás /fél év alatt/	4,131	8,113
Beiratk. kölcsönzők és helyben olvasók	7,066	8,495
Kölcsönzők és helyben olvasók száma	49,103	62,992
Kölcsönzött és helyben olvasott kvt-i egységek száma	122,057	149,337

A központi könyvtárban kölcsönzött könyvek 70 %-a tudományos mű - ebből 19.8 % a könyvtár tudományos profiljába tartozó társadalomtudományi munka -, kevesebb mint 1/3-a, 30 % pedig szépirodalmi anyag volt. Egy évvel korábban csak 27 % volt a szépirodalmi könyvek kölcsönzése.

Az első félévben 10 kiadványunk jelent meg, közöttük a Budapest történetének bibliográfiája I. kötete. A központban bemutatott kiállítások száma három volt. A propaganda osztály a kerületi könyvtárak számára 18 kiállítást készített, illetve vándoroltatott. Egyéb intézményeknek 24 kiállítási anyagot kölcsönzött.

III. A kerületi könyvtárak tevékenységének főbb adatai

	1966	1967
I. félév		
A./ Hálózati könyvtárak száma		
Kerületi könyvtárak	47 [#]	46
Kerületi gyermekkönyvtárak	12	13 [#]
Különálló gyermekrészlegek	20	21
Fiókkönyvtárak	32	31
Összes hálózati könyvtár	111	111
B./ Könyvállomány		
Könyvállomány	1,536,546	1,629,559
Diaállomány	48,678	49,950
Együttes állomány	1,585,224	1,679,509
C./ Beiratkozott olvasók		
Felnőtt olvasók	89,732	100,064
Gyermek olvasók	45,284	45,535
Diakölcsönzésre beiratkozott	317	309
Összes beiratkozott	135,333	145,908
D./ Olvasóforgalom		
Könyvkölcsönzők száma	967,562	1,013,068
Diakölcsönzők száma	1,438	1,400
Helyben olvasók /látogatók/ száma	153,835	170,124
Összes helyben olv. és kölcsönző	1,122,835	1,184,592
E./ Kölcsönzött könyv		
felnőtteknek	2,268,921	2,460,350
Gyermekeknek	888,035	853,221
Kölcsönzött dia-film	7,346	6,720
Összesen használt könyvtári egység	3,164,302	3,320

[#] Csepelen egy felnőtt-kvt. megszűnt s egy gyermekkvt. alakult.

A kölcsönzött könyvek szak szerinti megoszlása a következőképpen alakul:

A felnőtteknek kölcsönzött kötetek megoszlása

/Április havi repr. adatok alapján./

	1967. I. félév		1966. egész év
	szám	%	%
Szépirodalom	256.309	66,6	67,6
Ebből: Uj magyar	37.359	22,7	22,3
Régi magyar	38.542	10,0	10,3
Világirod.			
klasszikusai	47.046	12,3	13,4
Szovjet	18.491	4,8	4,9
Népi dem.	16.693	4,3	4,5
Egyéb szépirod.	48.178	12,5	12,2
Ismeretterj.irodalom	128.410	33,4	32,4
Ebből: Polit-ideol.	28.366	7,4	7,3
Műszaki	14.910	3,9	4,0
Mezőgazd.	2.180	0,6	0,5
Term.tud.	19.918	5,2	5,2
Egyéb ismerett.	63.036	16,3	15,4
Összesen	384.719	100,0	100,0

A gyermekeknek kölcsönzött könyvek megoszlása

/Április havi repr. adatok szerinti megoszlás./

	1967. I. félévi		1966. évi
	szám	%	%
Képeskönyvek	19.471	14,2	15,4
Szépirodalom	68.918	50,4	50,4
Ismeretterj.irod.	48.257	35,4	34,5
Összesen	136.646	100,0	100,0

A rendezvények száma valamivel nőtt; a felnőttek számára tartott előadásoké ugyan 301-ről 286-ra /5 %-kal/ csökkent, viszont a gyermekek számára szervezettek 433-ról 473-ra /9 %-kal/ emelkedtek. A látogatók száma a 25 ezer fölé emelkedett. A félév alatt 1170 könyvkiállítást mutattak be a kerületi könyvtárak.

23.765 kötet könyvet köttettünk be, csaknem ezerrel többet, mint az előző év megfelelő szakaszában. A házi kötészet teljesítménye 2000-el emelkedett, a külső kötészetre ~~adott~~ könyvek száma 1000-el csökkent.

T. Gy.

Könyvtárosaink figyelmébe ajánljuk:

A magyar bélyeggyűjtők nagy eseményei 1967 - ben.

A magyar bélyeggyűjtők ezévi rendezvényei két kiemelkedő esemény köré csoportosulnak. A Nagy Októberi Szocialista Forradalom ötvenedik évfordulójára a Magyar Munkásmozgalmi Múzeum november-decemberben kiállítást rendez. Ennek lesz része az a kiállítás, amelyen a Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége bélyegeken mutatja be a Forradalom eseményeit, hatását, és ezzel kapcsolatban a munkásmozgalom, az anti-fasiszta harc fejlődését s egyéb összefüggő témákat.

Az évforduló ünnepléséhez kívánt hozzájárulni a Szövetség, amikor Dr. Radó Györggyel elkészíttette "A szovjet népek irodalma bélyegeken" c. előadás szövegét s a hozzátartozó diaposzitiv képsorozatot.

A másik nagy bélyeggyűjtési esemény idén az "AEROFILA 67" Nemzetközi Légiposta bélyeg Kiállítás, amely szeptember 3 - 10-e között, a világ minden részéről érkező gyűjteményekkel, a légiposta-bélyegek nálunk még nem látott érdekességeit és ritkaságait mutatja be.

Erre az alkalomra készült Biró László előadási szövege "A magyar légiposta-bélyegek" címmel, 50 képből álló diaposzitiv sorozattal.

A Magyar Bélyeggyűjtők Országos Szövetsége az említett előadási szövegeket és képsorozatokat a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár utján is készséggel - díjmentesen - kölcsön adja előadások tartására.

A Szövetség további témák bélyegábrázolásairól szóló előadásokat /szintén képekkel/ ugyancsak előkészít s befejezésük után ezek kölcsönzése is sorra kerülhet.

Biró László
a MABÉOSZ munkatársa

Az igazgatósági ülések júniusi, júliusi, augusztusi napirendjei:

A könyvtár 1968/1970-es fejlesztési tervének előkészítése; a kerületi tanácsok és a Fővárosi Szabó Ervin könyvtár együttműködésének kérdései;

Intézkedett az igazgatóság az SZB előterjesztése alapján az üzemi balesetet szenvedett dolgozók kárigényének elbírálásáról, az új Működési Szabályzat tervezetének elkészítéséről; döntött az ősszel középfoku tanfolyamra küldendő személyéről; értékelte a félévi statisztikai összesítés alapján a könyvtár első félévi munkáját.

Az aug. 3-i ülésen az igazgatóság megvitatta és elfogadta a gazdasági igazgató előterjesztését a gazdasági osztály átszervezéséről, a munkaköri átcsoportosításokról.

Az Igazgatósági Tanács augusztus 10-i ülése napirendjén információk szerepeltek.

- 1./ Személyi változások; bemutatkozott az új gazdasági igazgató, Benna György. Winter Pálné, személyzeti vezető külügyi szolgálatra kíséri férjét. Távolléte idején a személyzeti munkát Tyroler Gyula igazgató helyettes végzi.
- 2./ Az év első hét hónapjában 149. ezer olvasó iratkozott be. A kölcsönzött kötetek 3 millió 730 ezer.
- 3./ A Fővárosi Tanács VB márciusi ülésén határozatot hozott könyvtárunk működéséről. Ennek értelmében sor kerül a könyvtár új működési- és szervezeti szabályzatának elkészítésére és a központ gyűjtőkörének rögzítésére.
- 4./ Benna György tájékoztatott a Gazdasági Osztály átszervezéséről és soronkövetkező alapvető gazdasági feladatokról, köztük az álló eszközök leltárba vételéről. Ez a feladat a kerületi könyvtárak dolgozóival való együttműködést igényli. Erről részletesen, valamint egyéb gazdasági vonatkozású kérdésekről a szeptember 2-i könyvtárvezetői értekezleten ad információt a gazdasági igazgató.

Párthir

Az augusztus 1-i taggyűlésen Hont Péterné párttitkár az MSzMP KB. júniusi határozatáról tájékoztatta a párttagságot /nemzetközi helyzet és új gazdasági mechanizmus kérdései./ Ezt követően a taggyűlés megtárgyalta Szecsődi János tagfelvételi kérelmét és egyhangu határozattal felvette tagjai sorába.

KISz - élet

Hozzászólás a szervezeti fegyelemről cikkhez.

Talán nem nekem kellett volna a Könyvtári Híradó legutóbbi számában megjelent -nyilvánvaló- vita-indítóhoz elsőként hozzászólnom, hogy mégis így történt - azzal magyarázom: elég hosszú ideje élek ebben a Kisz-szervezetben és gondjai bajai az átlagosnál jobban izgatnak.

Az igazság az, hogy nincs sok vitatkoznivalóm, hiszen Kemsei István tényfelsorolása olyan felmérésen alapszik, amelyet közösen végeztünk, így azokat nem állhat szándékomban cáfolni. Inkább a tények magyarázata körül van különbség kettőnk között.

Negatív értelemben beszél Kemsei arról, hogy mindössze 13 tagunk nyilatkozott úgy a szervezet kommunista jellegéről, ahogyan kommunista fiatalnak tényleg nyilatkoznia kell. Ha ehhez hozzáteszem a jelenleg 9 tagu vezetőséget /és ismereteim alapján bátran odatehetem, hiszen 4 tagja már egy-két év óta pártalapszervezetünk tagja is/, ez már 22 fő - a szervezet 25-30 százaléka! És ez véleményem szerint nagy szám! Vallom ezt, mégha országos átlagban nézzük is a képet, vallom akkor is, ha egészségben fizikai munkát végző fiatalok szervezetével hasonlítom magunkat össze /holott náluk talán természetesebb lenne a nagyobb százalékarány! / Huszonöt százaléknyi kommunista mentalitású fiatal, képes politikus irányba vinni egy 90 fős szervezetet és érzésem szerint, viszi is. Jelezték ezt azok az időszakok, mikor tényleg elvi problémák sokaságában kellett kommunista mód helytállni; több kevesebb sikerrel, sikerült is mindig. A "több" jelentette ezekben az esetekben az érzelmi megnyilvánulást; a "kevesebb" - elméleti, ideológiai felkészültségünket. Hozzáteszem; néhány év alatt ez utóbbiban is sokat erősödtünk, vitaképesebbé váltunk.

A tényeket figyelmen kívül hagyja Kemsei, amikor így szól a problémákról: "A KISZ politikai és közösségi elveken alapuló szervezet, munkája tehát nem merülhet ki egyetlen szakmai és egyetlen úgy-ahogy működő irodalmi kör tevékenységével." Nos, ez alapos tévedés, s kissé csodálkozom mivel, a cikkiró, mint KISZ vezetőségi tag, lényegesen többet tekint át, tudnia kellene, hogy szervezetünk munkájának e két említett kör tevékenysége csak egészen kicsi része. Mert ide tartoznak /még hozzá a szervezet politikai munkájához!/ a következők: Filozófia-körünk két éves munkája kb. 12-15 állandó résztvevővel, irodalom-elméleti és ideológiai vitáink /Sartre: Ördög és a jóisten, Anouilh: Beckett... Dürrenmatt: Fizikusok c. szindarabjairól stb./, taggyűléseink gazdaságpolitikai, politikai témákról /Például: Az új gazdasági irányításról, Vietnamból, a IX. Pártkongresszusról/, sőt, ide tartozik az is, hogy az elmúlt három év alatt 6 KISZ-tagunk lett tagja az MSZMP-nek -, s talán még a néhány kétnapos kirándulásunk is, amelyek minden esetben közösséget formáló, érzelmeket összekovácsoló alkalmak voltak. Ide tartozik az a nagyon sok, - néhányszor nagyjelentőségű - társadalmi munkánk is, amit a könyvtár számára végeztünk.

S mindez a felsorolási lehetőségeknek csak kis töredéke. Erre azt mondani, hogy munkánk "...az egyetlen szakmai és úgyahogy működő irodalmi kör tevékenységében" merül ki - enyhén szólva a tények figyelmen kívül hagyása.

Gondjaink és bajaink lényegesen mások, és én vitatémának ezeket tudnám elsősorban ajánlani. Amiben találkozunk és itt feltétel nélkül elismerem Kemsei igazát - az a szervezeti fegyelem lazasága. Ám ennél is figyelembe kell venni olyan kétségtelen objektív akadályokat, mint a területi szétszórtság; azt is, hogy szervezetünk tagjainak 70 %-a esti iskolákon tanul tovább: ugyanígy a munkaidő-beosztásunk különbözőségeit és egyáltalán a munkaidőnk okozta nehézségeket stb.

Vitatkoznék szívesen én még egyszer /s hozzáteszem, hogy idősebb kollegáinkkal közös forumon!/ a KISZ kommunista-jellegéről és a szervezeti demokráciáról; aztán néhány ha nem is jelentős, de mégis lényeges, szemléletmódbeli különbségről, amely deformálja időnként, nemcsak az alapszervezet, hanem a vezetőség munkáját is. Vitatkoznék szívesen a könyvtári - és a mozgalmi munka sajtószerű összefonódásáról. A fiatal kommunisták felelősségéről a könyvtári-politikai munkában és még jónéhány fontos kérdésről.

De nem is legfőképpen vitatkozni akarek ezekről, hanem tenni valamit a problémák megoldására, s a vita csak arra legyen jó, hogy eredményeként azt kapjuk meg: hogyan tehetünk közösen valamit munkánk javítására.

Nagyon élénken él bennem egy nemrég látott magyar film jelenete: Az ut közepén kő zárja el a továbbhaladást, az összetorlódó autók mindegyike elmondja véleményét, ki vitatkozva, ki pesszimistán, resignáltan, ki kárörömmel és így tovább. Mig végre az egyik megunja és egymaga elgörgeti a követ. Szabad a továbbhaladás.

Ugy érzem, ezen kellene - nem is vitatkozni, hanem elgondolkodni!

Maruszki József

Felhívás

A KISZ-szervezet Antológia-együttesébe új tagokat toborzunk. A KISZ-korosztályon felüli munkatársainkat is szívesen látjuk, akik vers-, vagy próza előadásával, esetleg irodalmi műsorok összeállításával segítenék munkánkat. Jelentkezni lehet szeptember 15-ig Kemsei Istvánnál, központ, vagy Farkas Jánosnál, 47-es könyvtár.

Szakszervezeti Hírek

Junius 15.-én a Szakszervezeti Bizottság ülést tartott. Napirendjén az 1967. évi munkaterv megtárgyalása szerepelt. A munkatervet az SZB kisebb határidő módosításokkal jóváhagyta.

- . -

Junius 29.-én a Szakszervezeti Tanács megtartotta soronlevő tanácskozását. Napirendje:

1. A Magyar Szakszervezetek XXI. kongresszusának határozatai. Előadó: Laczkovich Ernőné, a Közalkalmazottak Szakszervezete Központi Vezetőségének tagja.
2. A Szakszervezeti Bizottság 1967. évi munkatervének ismertetése, vitája és jóváhagyása. A munkatervet kisebb módosításokkal a Szakszervezeti Tanács jóváhagyta, és egyhangúlag elfogadta.

- . -

A Szakszervezeti Bizottság felhívta az Intézetvezetőség figyelmét, hogy a nemrégiben megjelent 4/1967. Mu. M. rendelet megfelelő intézkedései alapján, az üzemi balesetet szenvedett dolgozók kárigényét kérje be s bírálja el, a táppénz és a teljes fizetésük közötti különbség kifizetése érdekében. Az Intézetvezetőség 15 kárigénybejelentést elfogadott s utasította az illetékeseket a táppénz és a teljes fizetés közötti különbözet kifizetésére.

- . -

Értesítjük a kollégákat, hogy a szakmai klubnapokat a jövőben a Közalkalmazottak Szakszervezete Székházának klubjában /Bp. VIII. Puskin-u. 4./ tartjuk, ahol kényelmes, kulturált környezet várja az érdeklődő munkatársainkat. A klubhelyiség központi fekvésű, megközelítése a város minden részéből nagyon jó, ezért mind több munkatársunk megjelenését várjuk.

Julius 12.-én bizalmi értekezlet volt, az SZB 1967-es munkatervét és más időszerű kérdéseket tárgyaltak.

☛

Az alkotmány napi megemlékezést Farkas Jánosné, a 47-es Könyvtár vezetője tartja augusztus 19-én, szombaton 1/2 9 órakor a Központi kulturtermben.

A Szakszervezeti Bizottság és a KISZ-szervezet együttes rendezésében szeptember 17-én, vasárnap városnéző sétát rendezünk Veszprémbe. A féláru igazolvánnyal rendelkezők számára gyorsvonati utazással s muzeumi belépőkkel együtt a költség kb. 70.- Ft. Előzetes jelentkezés szept. 2-ig Csomor Tibornál, a Bibliográfiai és Propaganda Osztályon, 330-580/95 mellék. A részletes tudnivalókat írásban a szeptember 3-i fizetésnél a Központi postaládában találhatják.

Ez történt

Az Aurórától a Holdrakétáig vetélkedő második fordulójának előkészítő megbeszélését a kerületi- és üzemi könyvtárosokkal augusztus 2-án tartotta a Kerületi Könyvtárak Osztálya.

Elkészültek a második forduló feladatai, a kerületi döntők kérdései, feladatai, valamint a vetélkedő tájékoztató röplapja.

☛

Az ifjúsági munkáról szóló jelentést július 8-án vitatta meg a Kerületi Könyvtárak Osztálya a Művelődési Körök vezetőivel. A hozzászólók javaslataival kiegészített beszámoló kerül az Igazgatósági Tanács elé.

A június 17-én megtartott könyvtárvezetői értekezések sok élő probléma /néhány kevésbé jelentős is/ merült fel. Válaszadásra nem jutott idő, ezért a felvetett kérdések egy részére írásban válaszolt a Kerületi Könyvtárak Osztálya.

✽

A Központi Könyvraktár állományából a 48-as és a 6-os könyvtár a serdülőknek készített jegyzék /Bucsuzik tőled a gyermekkönyvtár/ alapján válogatott. Jó módja ez az állománykiegészítésnek az elfekvő művekből.

✽

A nyári vakációt jól használják ki a gyermekkönyvtárak: Az 1-es gyermekkönyvtár a VI. kerületi városi táborban tartott mesedélutánt.

Nyár és egészség címmel a VI. kerületi Tanács Egészségügyi Osztálya filmvetítéses egészségügyi előadást tartott a felsőtagozatos gyermekeknek az 1-es gyermekkönyvtárban.

A Margitszigetre rándult ki a 2-es gyermekkönyvtár olvasóival. Kis hajóval érkeztek; játék után mese következett. Visszafelé mikrobuszon megnézték a Sziget nevezetességeit.

A 8-as gyermekkönyvtár két alkalommal rendezett játékos vetélkedőt a római-parti uttörőtáborban.

Az Uránia csillagvizsgálót látogatták meg olvasóikkal a 12-es és 44-es könyvtárak gyermekrészei.

Az 5-ös gyermekkönyvtár könyvhasználati fejtörőt, a 37-es könyvtár gyermekrésze Hová megyünk nyaralni? címmel rendezett fejtörőt.

Játékdélutánt rendezett a 6-os gyermekkönyvtár felsőtagozatos olvasóinak.

A 15-ös gyermekkönyvtár elbucsuzott VIII-os olvasóitól. Ezt követően a 48-as könyvtár irodalmi-, könyvtárismereti vetélkedőt rendezett részükre.

Ezen a nyáron hetenként kerül sor diavetítésre a 41-es könyvtár gyermekrészlegében.

A budai várba vitte jutalomkirándulásra aktivistáit a 19-es könyvtár gyermekrészlege.

Miért ugatja a kutya a Holdat? címmel könyvkiállítással szemléltetett népmese válogatást mutatott be a 20-as gyermekkönyvtár.

☛

Szovjet zeneszerzők művei a Fővárosi Szabó Ervin

Könyvtár Zenei Gyűjteményében

cimen jelent meg izléses katalógus a Nagy Októberi Szocialista Forradalom 50. évfordulója tiszteletére. A kiadványt a Zenei Gyűjtemény munkaközössége állította össze.

☛

Megjelent az Olvasásszociológiai vizsgálatok 4. kötete Oravecz Zsuzsa, Trautmann Irén és Zimonyi Emerika összeállításában: Pedagógusaink és egyéb értelmiségiek olvasmányai a Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár 1964 évi felmérésében címen.

☛

Ugyancsak megjelent a Központi Könyvtár ajánlójegyzékei 1-es száma Végh Mária: A szabadidő címen. Ez annotált jegyzék a témában megjelent külföldi könyvekről, illetve folyóirat-cikkekről.

Személyi hírek

Kinevezés.

Fellettes hatóságunk július 17.-i hatállyal intézetünk gazdasági igazgatójává Benna Györgyöt nevezte ki.

Uj munkatársunk, Dancs Szilvia, aki gépirói munkakörben a Titkárságra kapott beosztást.

☼

Nyugdíjazások

Szalai István, a Kerületi Könyvtárak Osztálya, Oláh Ibolya, a Feldolgozó Osztály és Vasvári Istvánné, az 1-es könyvtár munkatársa az elmúlt napokban nyugdíjba vonult. Kollégáinkat munkatársaink ünnepélyesen búcsúztatták. Kívánunk mindhármójuknak jóegészséget és megérdemelt pihenést.

Kilépés

Révész Ferencné, a Titkárság munkatársa a Magyar Rádió és Televízió dolgozója lett.

Áthelyezés

Cseney Ivánnét a KC-ből a Perlési Csoporthoz helyezte át az igazgató.

☼

Ez év tavaszán a Könyvtárosképző Szaktanfolyamon az alábbiak tették le képesítővizsgáikat: Bálinth Lehelné, 3-as könyvtár, jó /4/, Bogdanovits Klára, rep. közepes /3/, Faragó Éva, B.Gyűjt. jeles /4,7/, Gehér Józsefné, 6-os könyvtár, közepes /2,7/, Horváth Mária, 47-es könyvtár, jó /4,5/ Kemsai István, Nyilv. Szolg. kitűnő /5/, Mezey Gáborné, Nyilv. Szolg. jó /4,2/, Nyujtó Zsuzsa, rep. jó /4/, Ocskay Katalin, 11-es könyvtár, jó /3,7/, Vavrek Józsefné, 26-os könyvtár, közepes /3/.

- . -

Középfoku könyvtárosi vizsgát tettek: Jeney Judit, 12-es könyvtár, jó; Nagy Zsigmondné, 31-es könyvtár, jó; Polgár Vera, 39-es könyvtár, jó; Rédlinger Tamásné, 35-ös könyvtár, kiváló; Tivadar Ibolya, 23-as könyvtár, kiváló; Tomasek Gézáné, 12-es könyvtár jó; Tóth Dánielné, 38-as könyvtár,

kiváló; Turcsányi Julia, 38-as könyvtár, kiváló.

*

Augusztus 13-án töltötte be nyolcvanadik évét intézményünk egyik legrégebbi dolgozója, Szabó Ervin egykori kitűnő munkatársa és hive, a X. kerületi 3-as könyvtár első vezetője,
Pórné Váradi Irma.

Kedves kolleganőnknek ez alkalomból sok boldogságot és jó egészséget kíván a könyvtári kollektiva nevében is a

Szerkesztőség

TARTALOMJEGYZÉK

Gondolatok az alkotmány ünnepén	1
Néhány szovjet szépirodalmi mű olvasói forgalmáról.	3
A fizikai dolgozók gyermekei a könyvtárban	Dobos Piroška..... 9
A 21-es könyvtár levele	Sólyom Károlyné és Császár Antalné....12
Néhány gondolat az ifjúsággal való foglalkozás problémáiról	Majeronovský Anna..15
Az "Érettségizők klubjának" tapasztalatai	Tóth Imréné.....19
Hogyan foglalkozzunk a gyermek-könyvtárból átiratkozott olvasókkal?	Funtha Judit.....23
 ÚJ KIADVÁNYAINK:	
Az Októberi Szocialista Forradalom	Jancsovics Klára...26
Szeretettel bucsuzik tőled a gyermekkönyvtár /Válogatás a gyermekkönyvtárak anyagából/	Radvány Tiborné....27
A Főv. Szabó Ervin Könyvtár gyermekkönyvtárai	Csomor Tibor.....28
Gondolatok egy kiállításról	Drégely Istvánné...29
Vita egy figyelemreméltó regényről. Thurzó Gábor: A szent	Fekete Klára és Harmat Ferencné....30
Az új állománynyilvántartási rendszerről	Gravec Zsuzsa.....34
Ahogy az ellenőr látja	Ivony Ottó.....37
Mit jelent a "Könyvtáros" a kerületi könyvtárosoknak?	Lendvai Istvánné...39
Tervezet Szabó Ervin halálának 50. évf. megünneplésére41
Eredményeink 1967. első felében	B. Gy.....41
Könyvtárosaink figyelmébe ajánljuk	Bíró László.....45
Igazgatósági ülések46
Párthirek47
KISZ-élet	Maruszkai József....47
Szakszervezeti hírek50
Ez történt51
Személyi hírek55

A szerkesztésért és kiadásért Révész Ferenc igazgató felel
Budapest, Fővárosi Szabó Ervin Könyvtár sokszorosítása
Szerkeszti és kiadja a Bibliográfiai és Propaganda Osztály